

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2009. gada 10. martā*

Lieta C-169/07

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2007. gada 22. februārī un kas Tiesā reģistrēts 2007. gada 30. martā, tiesvedībā

Hartlauer Handelsgesellschaft mbH

pret

Wiener Landesregierung,

Oberösterreichische Landesregierung.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], K. Šimans [*K. Schiemann*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*] un Ž. Ž. Kāzels [*J.-J. Kasel*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],
sekretāre K. Štranca-Slavičeka [*K. Sztranc-Sławiczek*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 26. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Hartlauer Handelsgesellschaft mbH* vārdā — V. Gradziāni-Vaiss [*W. Graziani-Weiss*], *Rechtsanwalt*,

— *Oberösterreichische Landesregierung* vārdā — G. Hērmanzēders [*G. Hörmanseder*],
pārstāvis,

— Austrijas valdības vārdā — K. Pezendorfere [*C. Pesendorfer*], kā arī F. Fēlikss [*F. Felix*], G. Aigners [*G. Aigner*] un G. Endels [*G. Endel*], pārstāvji,

- Nīderlandes valdības vārdā — K. Viselsa [*C. Wissels*], kā arī M. de Hrāfe [*M. de Grave*] un Ī. de Vriess [*Y. de Vries*], pārstāvji,

- Norvēģijas valdības vārdā — K. B. Mūens [*K. B. Moen*] un J. A. Dalbaks [*J. A. Dalbakk*], pārstāvji,

- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — Ž. Brauns [*G. Braun*], E. Traversa [*E. Traversa*] un F. Kreišics [*V. Kreuzsitz*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2008. gada 9. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EKL 43. un 48. panta interpretāciju.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Hartlauer Handelsgesellschaft mbH* (turpmāk tekstā — “*Hartlauer*”) un attiecīgi *Wiener Landesregierung* (Vīnes federālās zemes valdība) un *Oberösterreichische Landesregierung* (Augšāustrijas federālās zemes

valdība) par šo valdību lēmumiem, ar kuriem *Hartlauer* atteikts izsniegt atļaujas, lai izveidotu un apsaimniekotu autonomas zobārstniecības poliklinikas.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 3 Federālā līmenī ārstniecības iestāžu izveidošanas un apsaimniekošanas nosacījumi ir noteikti likumā par ārstniecības iestādēm (*Krankenanstaltengesetz*, *BGBI.* 1/1957), kas grozīts ar *BGBI.* I, 5/2001, publicēto likumu (turpmāk tekstā — “*KAG*”), kurš vēlāk ieguvis nosaukumu “Likums par ārstniecības un aprūpes iestādēm” (*Krankenanstalten- und Kuranstaltengesetz*), kas grozīts ar *BGBI.* I, 122/2006, publicēto likumu (turpmāk tekstā — “*KAKuG*”).
- 4 Saskaņā ar *KAG* 2. panta 1. punktu un tādu pašu *KAKuG* pantu un punktu “ārstniecības iestādes” (*Krankenanstalten*) šo likumu izpratnē cita starpā ir arī “autonomās poliklinikas (*selbständige Ambulatorien*) (radioloģijas centri, zobārstniecības poliklinikas un līdzīgas iestādes); tās ir organizatoriski autonomas iestādes, kuru mērķis ir tādu personu izmeklēšana vai ārstēšana, kuru stāvoklis neprasa ievietošanu slimnīcā”.
- 5 *KAG* 3. pantā ir noteikts:

“1. Ārstniecības iestādes izveidošanai un darbībai ir nepieciešama *Land* [federālās zemes] valdības atļauja. [..]

2. Ārstniecības iestādes izveidošanas atļauja 1. punkta izpratnē var tikt piešķirta it īpaši tad, ja:

- a) pastāv vajadzība, ņemot vērā pieteikumā norādītās iestādes mērķi un pakalpojumus, kurus ir paredzēts sniegt, kā arī ņemot vērā esošo ārstniecības iestāžu piedāvājumu, ko nodrošina valsts ārstniecības iestādes, publiski pieejamas privātās ārstniecības iestādes un citi ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti pakalpojumu sniedzēji, kā arī gadījumā, ja izveidojamā ārstniecības iestāde ir autonoma poliklīnika, ņemot vērā arī medicīniskās aprūpes piedāvājumu, ko nodrošina ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti neatkarīgi praktizējoši ārsti, slimokasēm piederoši uzņēmumi un ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti uzņēmumi, un attiecībā uz zobārstniecības poliklīnikām, arī ņemot vērā zobārstus un ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītus neatkarīgi praktizējošus “Dentisten”;

[..].”

- 6 *KAKuG* 3. panta 1. un 2. punktā pēc analogijas ir pārņemts *KAG* 3. panta 1. un 2. punkts, tomēr paredzot, ka minētais pieteikums saņemt atļauju tiek izvērtēts, ņemot vērā arī attiecīgās federālās zemes ārstniecības iestāžu plānu, kā arī gadījumā, ja izveidojamā ārstniecības iestāde ir autonoma poliklīnika, ņemot vērā arī esošo ārstniecības iestāžu piedāvājumu, ko nodrošina valsts ārstniecības iestādes, publiski pieejamas privātās ārstniecības iestādes un citi ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti pakalpojumu sniedzēji, kā arī ņemot vērā zobārstu sniegtos pakalpojumus.
- 7 Saskaņā ar Federālā konstitucionālā likuma (*Bundes-Verfassungsgesetz*) 12. panta 1. punkta 1. apakšpunktu *Länder* [federālās zemes] pieņem federālo tiesisko regulējumu attiecībā uz ārstniecības iestādēm un nodrošina tā īstenošanu.

8 Strīda starp *Hartlauer* un *Wiener Landesregierung* atrisināšanai nozīmīgo faktu norises laikā piemērojamais likums bija *KAG*. Šis likums tika īstenots ar Vīnes federālās zemes 1987. gada likumu par ārstniecības iestādēm (*Wiener Krankenanstaltengesetz 1987, LGBL. 23/1987*), kas grozīts ar *LGBL. 48/2001* publicēto likumu (turpmāk tekstā — “*Wr. KAG*”).

9 *Wr. KAG* 4. panta 2. punktā ir noteikts:

“[...] atļauju izveidot [tādu] ārstniecības iestādi [kā autonoma poliklīnika] — kuras saņemšanai jāizpilda vajadzīgie nosacījumi, ņemot vērā medicīnas zināšanas un ārstniecības iestādes nevainojamas funkcionēšanas prasības, — var izsniegt tikai tad, ja:

a) pastāv vajadzība, ņemot vērā pieteikumā norādītās iestādes mērķi un pakalpojumus, kurus ir paredzēts sniegt, un esošo medicīniskās aprūpes piedāvājumu, ko nodrošina valsts ārstniecības iestādes, publiski pieejamas privātās ārstniecības iestādes un citi ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti pakalpojumu sniedzēji, kā arī gadījumā, ja izveidojamā ārstniecības iestāde ir autonoma poliklīnika, ņemot vērā arī medicīniskās aprūpes piedāvājumu, ko nodrošina ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti neatkarīgi praktizējoši ārsti, slimokasēm piederoši uzņēmumi un ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti uzņēmumi, attiecībā uz zobārstniecības poliklīnikām, ņemot vērā arī ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītus neatkarīgi praktizējošus “*Dentisten*”.

[..]”

10 Strīda starp *Hartlauer* un *Oberösterreichische Landesregierung* atrisināšanai nozīmīgo faktu norises laikā piemērojamais likums bija *KAKuG*. Šis likums tika īstenots ar

Augšāustrijas federālās zemes 1997. gada likumu par ārstniecības iestādēm (*Ober-österreichisches Krankenanstaltengesetz 1997, LGBl. 132/1997*), kas grozīts ar *LGBl. 99/2005* publicēto likumu (turpmāk tekstā — “OöKAG”).

11 OöKAG 5. pantā ir paredzēts:

“[...] atļauja izveidot ārstniecības iestādi ir jāpiešķir, ja

1. pastāv vajadzība 2. punkta izpratnē,

[..]

2. Vajadzība izveidot ārstniecības iestādi ar pieteikumā norādīto mērķi un paredzēto pakalpojumu klāstu tiek izvērtēta, ņemot vērā gultasvietu maksimālo skaitu, kas noteikts Augšāustrijas federālās zemes ārstniecības iestāžu plānā [...], ņemot vērā jau piedāvāto medicīnisko aprūpi attiecīgajā nozarē, ko sniedz valsts ārstniecības iestādes, publiski pieejamas privātās ārstniecības iestādes un citas ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītas ārstniecības iestādes, kā arī gadījumā, ja izveidojamā ārstniecības iestāde ir autonoma poliklīnika, ņemot vērā arī medicīniskās aprūpes piedāvājumu, ko nodrošina minēto ārstniecības iestāžu ambulatorās aprūpes dienesti un ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti neatkarīgi praktizējoši ārsti, slimokasēm piederoši uzņēmumi un ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti uzņēmumi, attiecībā uz zobārsta ārstniecības poliklīnikām, ņemot vērā arī ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītus neatkarīgi praktizējošus “Dentisten”. [...]

- 12 1998. gada Likuma par ārstu profesiju (*Ärztegesetz 1998, BGBl. I, 169/1998*), kas grozīts ar *BGBl. I, 110/2001*, publicēto likumu, 3. panta 1. punktā paredzēts, ka ārsta profesijā kā pašnodarbinātas personas var strādāt vienīgi ģimenes ārsti, attiecīgas tiesības ieguvušie ārsti, kā arī ārsti speciālisti.
- 13 Šī likuma 52.a pantā ir noteikts, ka ārstu sadarbība ir iespējama vairāku ārstu praksē, attiecībā uz kuru pastāv autonomas tiesības strādāt profesijā (turpmāk tekstā — “vairāku ārstu prakse”). Ar vairāku ārstu praksi saistītās tiesības strādāt profesijā izriet no ārstu un “Dentisten”, kuri ir šīs prakses partneri ar personisko atbildību, tiesībām strādāt šajā profesijā. Šai sadarbībai ir jāizpaužas personālsabiedrības juridiskajā formā. Vienīgi tie ārsti un “Dentisten”, kuriem ir atļauts strādāt savā profesijā kā pašnodarbinātām personām, var būt vairāku ārstu prakses partneri ar personisko atbildību.
- 14 Likuma par profesionālās darbības veikšanu zobārsta profesijā (*Zahnärztegesetz, BGBl. I, 126/2005*), kurš stājās spēkā 2006. gada 1. janvārī un tika grozīts ar *BGBl. I, 80/2006*, publicēto likumu, 26. panta 1. punktā ir noteikts:

“Zobārstu, kuri strādā šajā profesijā kā pašnodarbinātas personas 24. panta 1. punkta izpratnē, sadarbība ir iespējama arī vairāku ārstu praksē, attiecībā uz kuru pastāv autonomas tiesības strādāt profesijā un kurai ir jāizpaužas personālsabiedrības, kuras mērķis ir gūt peļņu, juridiskajā formā Likuma par sabiedrībām, kuru mērķis ir gūt peļņu, 1. panta izpratnē [...]. Vienīgi zobārsti, kā arī ārsti, kuriem ir atļauts strādāt savā profesijā kā pašnodarbinātām personām, var būt vairāku ārstu prakses partneri ar personisko atbildību. Neviena cita persona nevar būt vairāku ārstu prakses partneris, nedz arī tādējādi piedalīties apgrozījuma vai peļņas gūšanā.”

- 15 Attiecībā uz vairāku ārstu prakses izveidošanu netiek veikta nekāda vajadzību izvērtēšana iepriekš minētā tiesiskā regulējuma izpratnē.

- 16 Attiecībā uz to, ka medicīnisko aprūpi apmaksā sociālā nodrošinājuma sistēma, no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka spēkā esošās sistēmas pamatā galvenokārt ir pabalstu natūrā sistēma (*Sachleistungssystem*). Atbilstoši šai sistēmai sociālā nodrošinājuma iestādēm ir jāievieš sistēma, kas apdrošinātām personām ļautu saņemt medicīniskos pakalpojumus, nemaksājot honorārus šo pakalpojumu sniedzējam. Minētā sistēma nozīmē, ka šos pakalpojumus sniedz vai nu sociālā nodrošinājuma iestādēm piederošas iestādes, vai privātas iestādes, vai arī neatkarīgi praktizējoši ārsti, ar kuriem šīs sociālā nodrošinājuma iestādes ir noslēgušas vienošanos un kuri sniedz šos pakalpojumus savā vārdā (turpmāk tekstā — “ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti ārsti”).
- 17 Papildus pabalstu natūrā sistēmai pastāv apdrošinātās personas apmaksāto izdevumu atlīdzināšanas sistēma (*Kostenerstattungssystem*). Atbilstoši šai sistēmai sociālā nodrošinājuma iestādēm ir jāatlīdzina apdrošinātām personām radušies izdevumi par medicīniskajiem pakalpojumiem, ja šīs personas tā vietā, lai saņemtu konsultāciju pie ārsta, kas ir saistīts ar sociālā nodrošinājuma sistēmu, ir vērsušās pie ārsta, kas nav saistīts ar sociālā nodrošinājuma sistēmu, un ar šo ārstu ir noslēgušas vienošanos par izdevumu apmaksu. Tādējādi apdrošinātajai personai ir tiesības no sociālā nodrošinājuma iestādes saņemt viņas apmaksāto izdevumu atlīdzību noteiktā apmērā, kas parasti ir 80 % no rēķinā norādītās summas, ja ārstēšanu veicis ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīts ārsts.

Pamata prāvas un prejudiciālie jautājumi

- 18 Ar 2001. gada 29. augusta lēmumu *Wiener Landesregierung* [Vīnes federālās zemes valdības pārvalde] noraidīja pieteikumu, kuru bija iesniegusi *Hartlauer* — Vācijā reģistrēta sabiedrība, atļaut tai izveidot privātu ārstniecības iestādi — zobārstniecības polikliniku Vīnes 21. apgabalā. *Wiener Landesregierung* šajā sakarā pamatojās uz *Wr. KAG* 4. pantu un medicīnas jomā strādājošas iestādes eksperta sagatavoto ziņojumu. Šajā ziņojumā bija teikts, ka Vīnē zobārstniecības pakalpojumus pietiekamā mērā nodrošina valsts ārstniecības iestādes, publiski pieejamas privātas ārstniecības iestādes un citas ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītas ārstniecības iestādes, kuras piedāvā līdzīgus pakalpojumus. Šis vērtējums tika izdarīts, pamatojoties uz attiecību starp iedzīvotāju skaitu un zobārstu skaitu, kas bija 2207 iedzīvotāji uz vienu zobārstu. *Wiener Landesregierung*, ņemot vērā minētā eksperta konstatēto, secināja, ka ārstniecības iestāde, kuras izveidošana tika prasīta, nevar būtiski paātrināt, intensificēt

vai uzlabot Vīnē dzīvojošo pacientu medicīnisko aprūpi zobārstniecības jomā un līdz ar to nav vajadzības, kas pamatotu šādas iestādes izveidošanu.

- 19 Izmantojot tādu pašu pamatojumu, *Oberösterreichische Landesregierung* [Augšausrijas federālās zemes valdības pārvalde] ar 2006. gada 20. septembra lēmumu noraidīja *Hartlauer* iesniegto pieteikumu atļaut tai izveidot zobārstniecības poliklīniku Velsā [*Wels*]. Šis pieteikums tika izvērtēts, pamatojoties uz konstatēto gaidīšanas ilgumu, lai tiktu pie *OöKAG* 5. panta 2. punktā minētajiem pakalpojumu sniedzējiem, tostarp attiecīgo ārstniecības iestāžu ambulatoro pakalpojumu sniedzējiem.
- 20 *Hartlauer* katru no šiem lēmumiem pārsūdzēja *Verwaltungsgerichtshof* [Federālajā Administratīvajā tiesā], kura abas lietas apvienoja.
- 21 Šī tiesa jautā par pamata lietās apspriesto valsts tiesību noteikumu attiecībā uz vajadzību, kas pamato ārstniecības iestādes izveidošanu, definēšanu saderību ar EKL 43. pantu, kā arī par to, kāda ietekme ir tam, ka šo vajadzību izvērtēšanas laikā ar *OöKAG* 5. panta 2. punktu ir noteikts ņemt vērā arī atsevišķu ārstniecības iestāžu ambulatorās aprūpes dienestu piedāvāto aprūpi, kā rezultātā kāda jauna kandidāta ienākšana attiecīgajā tirgū būs vēl grūtāka.
- 22 Šādos apstākļos *Verwaltungsgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai EKL 43. pants (aplūkojot to kopsakarā ar EKL 48. pantu) liedz piemērot tādu valsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru ir nepieciešama atļauja, lai izveidotu privātu ārstniecības iestādi — autonomu zobārstniecības poliklīniku (zobārstniecības poliklīniku), un šādu atļauju neizsniedz, ja, ņemot vērā pieteikumā norādīto

iestādes mērķi un pakalpojumus, kurus ir paredzēts sniegt, nav nekādas nepieciešamības pēc plānotās zobārstniecības poliklīnikas, ņemot vērā esošo medicīniskās aprūpes piedāvājumu, ko nodrošina ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti neatkarīgi praktizējoši ārsti, slimokasēm piederoši uzņēmumi, ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti uzņēmumi, kā arī ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti "Dentisten"?

- 2) Vai tas, ka vajadzības pārbaudē turklāt jāņem vērā valsts ārstniecības iestāžu, publiski pieejamu privāto ārstniecības iestāžu un citu ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītu ārstniecības iestāžu ambulatorās aprūpes dienestu piedāvātā aprūpe, ietekmē atbildi uz pirmo jautājumu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 23 Tiesas sēdē Austrijas valdība apšaubīja lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, norādot, ka *Hartlauer* ļaunprātīgi pamatojas uz Kopienu tiesību noteikumiem. Šajā lietā pārrobežu saikne esot konstatēta mākslīgi, jo *Hartlauer* ir kādas Austrijas sabiedrības, kura vēlas reģistrēties Austrijā, filiāle un tā ir izveidojusi šo filiāli tikai tāpēc, lai uz tās situāciju tiktu attiecinātas Kopienu tiesības.

- 24 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka tikai valsts tiesa, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ir tā, kas, ņemot vērā lietas īpatnības, var noteikt, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir vajadzīgs, lai šī tiesa varētu pieņemt nolēmumu, un cik atbilstīgi ir Tiesai uzdotie jautājumi. Tātad gadījumā, ja uzdotie

jautājumi skar Kopienu tiesību interpretāciju, Tiesai principā ir pienākums pieņemt nolēmumu (it īpaši skat. 2001. gada 13. marta spriedumu lietā C-379/98 *Preussen-Elektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 38. punkts, un 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-476/01 *Kapper*, *Recueil*, I-5205. lpp., 24. punkts).

- 25 Tiesa var atteikties lemt par prejudiciālu jautājumu, kuru uzdevusi iesniedzējtiesa, tikai tad, ja ir acīmredzams, ka iesniedzējtiesas lūgtajai Kopienu tiesību normas interpretācijai vai spēkā esamības novērtējumam nav nekādas saistības ar pamata prāvas faktiem vai priekšmetu vai ja problēmai ir hipotētisks raksturs (2008. gada 3. jūnija spriedums lietā C-308/06 *Intertanko* u.c., Krājums, I-4057. lpp., 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 26 Šajā lietā acīmredzami nešķiet, ka lūgtajai interpretācijai nav nekādas saistības ar pamata lietu faktiem vai priekšmetu vai ka problēmai ir hipotētisks raksturs.
- 27 Šajos apstākļos lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāuzskata par pieņemamu.

Par pirmo jautājumu

- 28 Uzdotot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai EKL 43. un 48. pants pieļauj tādus valsts tiesību noteikumus kā pamata lietās, saskaņā ar kuriem ir jāsaņem atļauja, lai izveidotu privātu ārstniecības iestādi — autonomu zobārstniecības polikliniku, un šī atļauja ir jāatsaka, ja, ņemot vērā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīto ārstu jau piedāvāto aprūpi, nav nekādas nepieciešamības izveidot šādu polikliniku.

Ievada apsvērumi

- 29 Pirmkārt, jāatgādina, ka gan no Tiesas judikatūras, gan no EKL 152. panta 5. punkta izriet, ka Kopienų tiesības neietekmē dalībvalstu tiesības organizēt to sociālā nodrošinājuma sistēmu un it īpaši pieņemt noteikumus par ārstniecības pakalpojumu un medicīniskās aprūpes organizēšanu un sniegšanu. Tomēr dalībvalstīm, īstenojot šīs tiesības, ir jāievēro Kopienų tiesības, tostarp EK līguma noteikumi par aprītes brīvībām, ieskaitot brīvību veikt uzņēmējdarbību. Šajās tiesību normās dalībvalstīm ir aizliegts ieviest vai atstāt spēkā nepamatotus ierobežojumus šo brīvību izmantošanai veselības aprūpes jomā (šajā sakarā skat. 1984. gada 7. februāra spriedumu lietā 238/82 *Duphar* u.c., *Recueil*, 523. lpp., 16. punkts; 2006. gada 16. maija spriedumu lietā C-372/04 *Watts*, Krājums, I-4325. lpp., 92. un 146. punkts, kā arī 2008. gada 11. septembra spriedumu lietā C-141/07 Komisija/Vācija, Krājums, I-6935. lpp., 22. un 23. punkts).
- 30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, novērtējot, vai šis pienākums ir ievērots, ir jāņem vērā, ka dalībvalsts pati var izlemt, kādā apmērā tā vēlas nodrošināt sabiedrības veselības aizsardzību un veidu, kādā tas ir sasniedzams. Tā kā šis aizsardzības apmērs dažādās dalībvalstīs var būt atšķirīgs, dalībvalstīm ir jāpiešķir rīcības brīvība (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Vācija, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 31 Otrkārt, jāprecizē, ka pamata lietas attiecas uz prasību, saskaņā ar kuru atļauja, kura pamatojas uz to, kādas ir iedzīvotāju vajadzības, tiek prasīta tikai privātas zobārstniecības poliklīnikas izveidošanai, neskarot jautājumu par to, vai šis uzņēmums pēc tam var noslēgt vienošanos ar sociālā nodrošinājuma iestādi, kura tai ļautu sniegt medicīniskos pakalpojumus pabalstu natūrā sistēmas ietvaros. Šajā sakarā *Hartlauer* apstiprina, ka tā ir iecerējusi sniegt aprūpes pakalpojumus apdrošinātās personas apmaksāto izdevumu atlīdzināšanas sistēmas ietvaros un ka tās mērķis nav būt par uzņēmumu, kurš ir saistīts ar sociālā nodrošinājuma sistēmu.

- 32 Tādējādi ir jānoskaidro, vai minētā prasība ir ierobežojums EKL 43. panta izpratnē un, ja tā ir, jāizvērtē, vai šāds ierobežojums ir pamatots.

Par brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojuma esamību

- 33 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru EKL 43. pants aizliedz jebkādu valsts pasākumu, kas Kopienas pilsoņiem var apgrūtināt vai padarīt mazāk pievilcīgu Līgumā garantētās brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošanu, pat ja tos piemēro, nediskriminējot pilsonības dēļ (it īpaši skat. 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-299/02 Komisija/Nīderlande, Krājums, I-9761. lpp., 15. punkts, un 2005. gada 21. aprīļa spriedumu lietā C-140/03 Komisija/Grieķija, Krājums, I-3177. lpp., 27. punkts).
- 34 Valsts tiesiskais regulējums, kurā kādas citas dalībvalsts uzņēmuma izveidošanai tiek prasīta iepriekšēja atļauja, ir ierobežojums EKL 43. panta izpratnē, jo ar to šim uzņēmumam var būt apgrūtināta brīvības veikt uzņēmējdarbību izmantošana, liekot tam šķēršļus brīvi veikt savu darbību kā stabilam uzņēmumam.
- 35 Pirmkārt, minētajam uzņēmumam varētu būt jāsedz papildu administratīvi un finansiāli izdevumi, kurus varētu radīt katra šādas atļaujas izsniegšana. Otrkārt, valsts tiesiskajā regulējumā pašnodarbinātas darbības veikšana ir paredzēta vienīgi noteiktiem saimniecisko darbību veicējiem, kuri izpilda iepriekš noteiktas prasības, kuru ievērošana ir obligāta šādas atļaujas izsniegšanai (attiecībā uz pakalpojumu sniegšanas brīvību skat. 1991. gada 25. jūlija spriedumu lietā C-76/90 *Säger, Recueil*, I-4221. lpp., 14. punkts, un 2006. gada 21. septembra spriedumu lietā C-168/04 Komisija/Austrija, Krājums, I-9041. lpp., 40. punkts).
- 36 Turklāt Tiesa jau ir lēmusi — ja valsts tiesiskajā regulējumā kādas darbības veikšanai ir prasīts izpildīt kādu nosacījumu, kas ir saistīts ar šīs darbības ekonomiskajām vai

sociālajām vajadzībām, tad šāds nosacījums ir ierobežojums, jo tā mērķis ir ierobežot pakalpojumu sniedzēju skaitu (šajā sakarā skat. 2001. gada 27. septembra spriedumu lietā C-63/99 *Gloszczuk, Recueil*, I-6369. lpp., 59. punkts, un 2006. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-255/04 Komisija/Francijs, Krājums, I-5251. lpp., 29. punkts).

37 Pamata lietās valsts tiesiskajā regulējumā ir prasīts saņemt iepriekšēju administratīvo atļauju, lai izveidotu tādu ārstniecības iestādi kā privāta zobārstniecības poliklinika. Tajā turklāt ir paredzēts, ka šāda atļauja var tikt piešķirta vienīgi tad, ja “pastāv vajadzība” izveidot jaunu iestādi, ņemot vērā aprūpi, ko tostarp jau piedāvā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti ārsti.

38 Šis tiesiskais regulējums atbaida, pat liek šķēršļus citu dalībvalstu uzņēmumiem veikt savu darbību Austrijas Republikā stabilā ārstniecības iestādē. Šajā lietā šī tiesiskā regulējuma piemērošana ir liegusi *Hartlauer* jebkādu pieeju zobārstniecības aprūpes tirgum šajā dalībvalstī.

39 Tādējādi minētais tiesiskais regulējums ir brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums EKL 43. panta izpratnē, lai arī, kā apgalvots, nav notikusi diskriminācija attiecīgo uzņēmumu valsts piederības dēļ.

40 Šādos apstākļos jāizvērtē, vai strīdīgie noteikumi var tikt objektīvi pamatoti.

Par brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojuma pamatojumu

- 41 *Oberösterreichische Landesregierung*, kā arī Austrijas un Norvēģijas valdības uzskata, ka prasība, saskaņā ar kuru privātas zobārstniecības poliklīnikas izveidošanai tiek prasīts saņemt iepriekšēju atļauju, ir pamatota ar iemesliem, kuri saistīti ar sabiedrības veselības aizsardzību. Šāda kārtība garantē kvalitatīvus, līdzsvarotus un visiem pieejamus medicīniskos pakalpojumus un nodrošina sociālā nodrošinājuma finansiālo līdzsvaru, jo šādā veidā sociālā nodrošinājuma iestādes var pārzināt izdevumus, pielāgojot tos plānotajām vajadzībām.
- 42 Šāda prasība esot obligāta, lai saglabātu Austrijas likumdevēja ieviestās medicīnas sistēmas pamatus; Austrijas likumdevējs ir izvēlējies piešķirt prioritāti pabalstu natūrā sistēmai, kā arī tam, ka iedzīvotāju medicīniskos izdevumus apmaksā no valsts līdzekļiem finansētas iestādes. Līdz ar to aprūpes pakalpojumi galvenokārt ir jāsniedz ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistītiem ārstiem. Taču piedāvājuma nekontrolēta paplašināšana, izveidojot jaunas privātas zobārstniecības poliklīnikas, atstātu nelabvēlīgas sekas uz šo ārstu ekonomisko situāciju un līdz ar to arī uz pacientu pieeju šo ārstu sniegtajiem medicīniskajiem pakalpojumiem visā valsts teritorijā, jo šādas poliklīnikas zināmā mērā izspiestu šos iepriekš minētos ārstus no tirgus.
- 43 Austrijas valdība arī norāda, ka šie ierobežojumi ir vajadzīgi, jo sabiedrības veselības aizsardzības jomā kārtība, kādā parasti tiek regulēts tirgus, ir piemērojama vienīgi ļoti ierobežotā veidā, un ka bieži notiek tirgus darbības traucējumi. Šo jomu turklāt neregulē piedāvājuma un pieprasījuma formula. Pieprasījumu rada piedāvājums, un tādejādi piedāvājuma palielināšanās radītu nevis cenu kritumu un tāda paša pakalpojumu apjoma sadalīšanu starp vairākiem pakalpojumu sniedzējiem, bet gan pakalpojumu ar nemainīgu cenu apjoma pieaugumu. Tādējādi medicīnisko pakalpojumu sniedzēju skaita nekontrolēts pieaugums apdraudētu sociālā nodrošinājuma iestādes ar nekontrolētiem maksājumiem. Tomēr šīm sociālā nodrošinājuma iestādēm neesot nekādas iespējas uzsākt kādu regulējošu darbību, izmantojot sociālā nodrošinājuma sistēmas politiku, jo, pat ja tās jaunajiem pakalpojumu sniedzējiem nepiedāvā parakstīt vienošanos, tām apdrošinātās personas apmaksāto izdevumu atlīdzināšanas

sistēmas ietvaros ir jāatlīdzina gandrīz tādas pašas summas, kādas tiek samaksātas pabalstu natūrā sistēmas ietvaros. Tas uzreiz apdraudētu sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu spēju.

- 44 Šajā sakarā jāatgādina, ka brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojumu, kurš ir piemērojams bez diskriminācijas pilsonības dēļ, var pamatot ar primāriem vispārējo interešu iemesliem ar noteikumu, ka tas ir atbilstošs, lai garantētu izvirzītā mērķa sasniegšanu, un ka tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/Grieķija, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Šajā lietā nav apstrīdams, ka pamata lietās apspriestā iepriekšējas atļaujas saņemšanas prasība ir piemērojama bez diskriminācijas pilsonības dēļ.
- 46 Turklāt sabiedrības veselības aizsardzība ir viens no primāriem vispārējo interešu iemesliem, kas saskaņā ar EKL 46. panta 1. punktu var pamatot ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību.
- 47 No judikatūras izriet, ka šim ierobežojumam var būt divi mērķi tiktāl, ciktāl tie veicina augstāka līmeņa veselības aizsardzības īstenošanu, proti, pirmkārt, mērķis saglabāt kvalitatīvus, līdzsvarotus un visiem pieejamus medicīniskos vai stacionāros pakalpojumus un, otrkārt, mērķis novērst risku, ka būtiski tiek pārkāpts sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvars (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Watts*, 103. un 104. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 48 Runājot par pirmo minēto mērķi, EKL 46. pants it īpaši ļauj dalībvalstīm ierobežot medicīnisko un stacionāro pakalpojumu sniegšanas brīvību tiktāl, ciktāl veselības aprūpes iespējas vai medicīniskās kompetences saglabāšana valsts teritorijā ir būtiska

veselības aizsardzībai vai pat iedzīvotāju izdzīvošanai (šajā sakarā skat. 2003. gada 13. maija spriedumu lietā C-385/99 *Müller-Fauré* un *van Riet*, *Recueil*, I-4509. lpp., 67. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Watts*, 105. punkts).

- 49 Attiecībā uz otro minēto mērķi jāatgādina, ka medicīnisko pakalpojumu plānošanas, kuras neizbēgamas sekas ir prasība saņemt atļauju jaunas ārstniecības iestādes izveidošanai, mērķis ir nodrošināt izmaksu kontroli un, cik vien iespējams, ļaut izvairīties no finanšu un tehnisko līdzekļu, kā arī cilvēku resursu izšķērdēšanas, jo medicīniskās aprūpes joma ir saistīta ar ievērojamām izmaksām un tai ir jāapmierina pieaugošas vajadzības, lai gan finanšu līdzekļi, ko var veltīt veselības aprūpei, nav neierobežoti, lai arī kāds būtu izmantotās finansēšanas veids (attiecībā uz stacionāro aprūpi pakalpojumu sniegšanas brīvības ietvaros skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Müller-Fauré* un *van Riet*, 80. punkts, kā arī lietā *Watts*, 109. punkts).
- 50 Tādējādi jāpārbauda, vai pamata lietās apspriestie ierobežojumi ir tādi, kuri nodrošina mērķa saglabāt kvalitatīvus, līdzsvarotus un visiem pieejamus medicīniskos pakalpojumus un mērķa novērst risku, ka būtiski tiek pārkāpts sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvars, sasniegšanu.
- 51 Šajā sakarā nevar uzreiz izslēgt, ka tādas ambulatorās aprūpes iestādes kā ārstu prakses un poliklīnikas, kā Tiesa jau ir lēmusi attiecībā uz stacionārajām iestādēm (2001. gada 12. jūlija spriedums lietā C-157/99 *Smits* un *Peerbooms*, *Recueil*, I-5473. lpp., 76.–80. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Watts*, 108.–110. punkts), arī var būt pakļautas plānošanai.
- 52 Plānošana, kuras ietvaros tiek izvirzīta prasība saņemt iepriekšēju atļauju jaunu aprūpes pakalpojumu sniedzēju izveidošanai, var būt nepieciešama, lai aizpildītu iespējamus trūkumus ambulatorās aprūpes pieklūvē un lai nepieļautu tādu struktūru veidošanos, kuras veic dubultu darbu, tādējādi, ka tiek nodrošināta tāda medicīnisko izdevumu apmaksas sistēma, kura pielāgojas iedzīvotāju vajadzībām, aptver visu teritoriju un kurā tiek ņemti vērā ģeogrāfiski izolēti vai kādā citādā veidā neizdevīgā situācijā atrodošies reģioni.

- 53 Šajā pašā sakarā dalībvalstij ir tiesības medicīniskos pakalpojumus organizēt tādējādi, ka tā prioritāti piešķir pabalstu natūrā sistēmai, lai ikvienam pacientam visā valsts teritorijā viegli būtu piekļūt ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīto ārstu sniegtajiem pakalpojumiem.
- 54 Tomēr šajā lietā divu veida apsvērumi nepieļauj, ka tiek atzīts, ka attiecīgais tiesiskais regulējums var nodrošināt iepriekš minēto mērķu sasniegšanu.
- 55 Pirmkārt, jāatgādina, ka valsts tiesiskais regulējums var nodrošināt izvirzītā mērķa sasniegšanu vienīgi tad, ja tas patiešām atbilst rūpēm to sasniegt saskanīgā un sistemātiskā veidā (šajā sakarā skat. 2007. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* u.c., Krājums, I-1891. lpp., 53. un 58. punkts, un 2008. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-500/06 *Corporación Dermoestética*, Krājums, I-5785. lpp., 39. un 40. punkts).
- 56 Taču no KAG 3. panta 1. un 2. punkta un KAKuG tāda paša panta un punktiem, kuri tika ieviesti ar *Wr. KAG* 4. pantu un *OöKAG* 5. pantu, izriet, ka iepriekšēja atļauja, kura pamatojas uz tirgus vajadzību novērtēšanu, tiek prasīta, lai izveidotu un apsaimniekotu jaunas privātas zobārstniecības poliklīnikas neatkarīgi no to lieluma, un ka jaunu vairāku ārstu prakšu izveidei neatkarīgi no to lieluma savukārt netiek prasīta nekāda atļauja.
- 57 Tomēr no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka vairāku ārstu prakšu telpas un aprīkojums var līdzināties zobārstniecības poliklīniku telpām un aprīkojumam un ka pacients daudzos gadījumos nepamanīs atšķirību starp šīm struktūrām.

- 58 Turklāt vairāku ārstu prakses parasti piedāvā tādus pašus medicīniskos pakalpojumus kā zobārstniecības poliklīnikas un uz tām attiecas tādi paši tirgus nosacījumi.
- 59 Tāpat vairāku ārstu praksēs un zobārstniecības poliklīnikās var būt līdzīgs ārstu skaits. Ir nenoliedzami, ka ārsti, kuri sniedz medicīniskos pakalpojumus vairāku ārstu prakses ietvaros, ir partneri ar personisko atbildību un tiem ir ļauts strādāt zobārstniecībā kā pašnodarbinātām personām, savukārt ārsti, kas veic savu darbību poliklīnikā, ir algoti darbinieki. Tomēr no Tiesā iesniegtajiem materiāliem neizriet, ka tas kaut kādā mērā ietekmē sniegto pakalpojumu veidu un daudzumu.
- 60 Tā kā šīm divu veidu pakalpojumu sniedzēju kategorijām var būt līdzīgas iezīmes, kā arī ārstu skaits un tās var sniegt tādu pašu medicīnisko pakalpojumu daudzumu, tās līdz ar to var līdzīgi ietekmēt attiecīgo medicīnisko pakalpojumu tirgu un tādējādi tās vienādi var ietekmēt ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīto ārstu ekonomisko situāciju noteiktās ģeogrāfiskās teritorijās un līdz ar to — kompetento iestāžu izvirzīto plānošanas mērķu sasniegšanu.
- 61 Šī nekonsekvenca ietekmē arī mērķa novērst risku, ka būtiski tiek pārkāpts valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvars, īstenošanu. Pat pieņemot, ka privātu zobārstniecības poliklīniku nekontrolēta izveidošana varētu novest pie ievērojama medicīnisko pakalpojumu par nemainīgām cenām daudzuma pieauguma, kas gultos uz šo sistēmu, Austrijas valdība nav iesniegusi nekādus pierādījumus, lai izskaidrotu iemeslu, kāpēc minēto poliklīniku izveidošanai, bet ne vairāku ārstu prakšu izveidošanai varētu būt šādas sekas.
- 62 Turklāt zobārstniecības pakalpojumu sniegšana šajās privātajās poliklīnikās var būt racionālāka, ņemot vērā to organizācijas veidu, ārstu daudzveidību, kā arī medicīniskā aprīkojuma kopumu, kas tām ļauj samazināt darbības izdevumus. Tāpat šīs poliklīnikas

var sniegt medicīniskos pakalpojumus mazāk apgrūtināšos nosacījumos, it īpaši salīdzinājumā ar neatkarīgi praktizējošiem ārstiem, kuriem nav šāda aprikojuma. Šo iestāžu sniegtās aprūpes rezultātā efektīvāk var izlietot arī likumā paredzētajai veselības apdrošināšanas sistēmai piesaistītos valsts līdzekļus.

63 Šādos apstākļos jākonstatē, ka ar pamata lietās apspriesto valsts tiesisko regulējumu saskaņīgi un sistemātiski netiek sasniegti izvirzītie mērķi, ja tajā vairāku ārstu prakšu izveidošanai atšķirībā no jaunajām zobārstniecības poliklīnikām netiek prasīts saņemt iepriekšēju atļauju.

64 Otrkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, ka ir jāsaņem iepriekšēja administratīva atļauja, nevar leģitimizēt valsts iestāžu diskrecionāro rīcību tādējādi, ka Kopienu tiesību noteikumiem, it īpaši tādiem noteikumiem, kuri attiecas uz tādu pamatbrīvību kā pamata lietās, tiek atņemta to lietderīgā iedarbība. Tāpat, lai pamatotu prasību saņemt iepriekšēju administratīvo atļauju, lai arī ar to tiek izdarīta atkāpe no šādas pamatbrīvības, šai prasībai ir jābūt pamatotai ar nediskriminējošiem un iepriekš zināmiem objektīviem kritērijiem, kuri nodrošina, ka valsts iestāžu rīcības brīvības izmantošana tiek pietiekami ierobežota (šajā sakarā skat. 2001. gada 20. februāra spriedumu lietā *C-205/99 Analir u.c., Recueil*, I-1271. lpp., 37. un 38. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Müller-Fauré un van Riet*, 84. un 85. punkts).

65 Pamata lietās jānorāda, ka attiecīgajā tiesiskajā regulējumā atļaujas izveidot jaunu zobārstniecības poliklīniku izsniegšanai ir noteikts tikai viens nosacījums, proti, jāpastāv vajadzībai pēc šīs jaunās iestādes piedāvātajiem pakalpojumiem. Šis nosacījums izriet no *KAG* 3. panta 2. punkta, kā arī tāda paša *KAKuG* panta un punkta, un tas ir ticis pārņemts attiecīgo *Länder* [federālo zemju] tiesiskajos regulējumos, proti, *Wr. KAG* 4. pantā un *OöKAG* 5. pantā.

- 66 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka praksē minēto nosacījumu pārbauda, pamatojoties uz kritērijiem, kuri katrai attiecīgajai *Land* [federālajai zemei] atšķiras.
- 67 Tādējādi Vīnes federālajā zemē tas, vai pastāv šāda vajadzība, tiek vērtēts, pamatojoties uz pacientu skaitu uz vienu zobārstu attiecīgajā vietā. Augšaustrijas federālajā zemē šāda vērtējuma pamatā ir tas, cik ilgs laiks ir jāgaida, lai saņemtu konsultāciju pie šāda ārsta.
- 68 Tomēr, runājot par Vīnes federālo zemi, jākonstatē, ka attiecīgo pacientu skaits nav nedz noteikts, nedz arī kādā veidā ieinteresētajām personām iepriekš darīts zināms.
- 69 Augšaustrijas federālajā zemē attiecīgais vērtējums tiek veikts, pamatojoties uz atbildēm, kuras snieguši ārsti, kuri veic darbību tādas autonomās zobārstniecības poliklīnikas apkārtnē, kuru paredzēts izveidot, lai arī šie ārsti ir tiešie šīs iestādes potenciālie konkurenti. Ar šādu pieeju var tikt pārķapta attiecīgā lūguma izsniegt atļauju izskatīšanas objektivitāte.
- 70 Šādos apstākļos jākonstatē, ka pamata lietās apspriestā prasība saņemt iepriekšēju atļauju nav pamatota ar nosacījumu, kurš pietiekami varētu ierobežot valsts iestāžu izmantoto rīcības brīvību.
- 71 No visa iepriekš minētā izriet, ka pamata lietās apspriestais valsts tiesiskais regulējums nav tāds, kas nodrošina, ka tiek īstenots mērķis saglabāt kvalitatīvus, līdzsvarotus un visiem pieejamus medicīniskos pakalpojumus, kā arī mērķis novērst risku, ka būtiski tiek pārķāpts sociālā nodrošinājuma sistēmas finanšu līdzsvars.

- 72 Līdz ar to uz pirmo jautājumu jāatbild šādi: EKL 43. un 48. pants nepieļauj tādus valsts tiesību noteikumus kā pamata lietās, saskaņā ar kuriem, lai izveidotu privātu ārstniecības iestādi, kas ir autonoma zobārstniecības poliklīnika, ir jāsaņem atļauja un saskaņā ar kuriem šī atļauja netiek izsniegta, ja, ņemot vērā aprūpi, kuru jau piedāvā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti ārsti, nepastāv nekāda vajadzība, kas pamatotu šādas iestādes izveidošanu, jo šie noteikumi šādu pašu kārtību neattiecina uz vairāku ārstu praksēm un to pamatā nav nosacījums, kurš pietiekami varētu ierobežot valsts iestāžu izmantoto rīcības brīvību.

Par otro jautājumu

- 73 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 74 Attiecībā uz pamata lietu dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsverumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

EKL 43. un 48. pants nepieļauj tādus valsts tiesību noteikumus kā pamata lietās, saskaņā ar kuriem, lai izveidotu ārstniecības iestādi, kas ir autonoma zobārstnie-

cības poliklīnika, ir jāsaņem atļauja un saskaņā ar kuriem šī atļauja netiek izsniegta, ja, ņemot vērā aprūpi, kuru jau piedāvā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu saistīti ārsti, nepastāv nekāda vajadzība, kas pamatotu šādas iestādes izveidošanu, jo šie noteikumi šādu pašu kārtību neattiecina uz vairāku ārstu praksēm un to pamatā nav nosacījums, kurš pietiekami varētu ierobežot valsts iestāžu izmantoto rīcības brīvību.

[Paraksti]